

Уроци от пътуването на Израил към Ханаан

***„Понеже обичаше бащите ви, затова избра потомството им след тях и ви изведе пред очите си с великата си сила от Египет; за да изгони от пред вас народи, по-големи и по-силни от вас, за да ви въведе и да ви даде земята им за наследство, както е и днес.“
Второзаконие 4:37,38***

В майското издание на списание „Зора“ от 2026 г. беше публикувана статия, озаглавена „Пътуването на Израил към Червено море“. В нея бяха разгледани различни уроци от преживяванията на израилтяните от момента на освобождаването им от египетското робство до преминаването на Червено море. В тази статия ще разгледаме още уроци от последващото четиридесетгодишно пътуване на израилтяните към Ханаан, земята на обещанието.

Израил, като избран народ на Бога, както и различни аспекти от тяхната култура, традиции и религиозни обреди, служеха като образи и даваха уроци относно бъдещи аспекти от Божия план за спасението и

окончателното помирение на болния от греха и умиращ свят на човечеството. Това важеше особено във връзка с устройството на Скинията, левитското свещеничество, жертвените им приноси и много други подробности, свързани с преживяванията им по време на пътуването към Ханаан. Те бяха замислени от Бога, за да предоставят важни наставления и насоки за посветените последователи на нашия Господ Исус през настоящата Евангелска епоха. 1 Коринтяни 10:11; Римляни 15:4

Пътуването на християнина

Избраният от нас библейски пасаж посочва още един важен аспект от преживяванията на израилтяните, свързани с пътуването им в пустинята и надеждата им да достигнат обещаната земя Ханаан. Пътуванията им служеха да илюстрират трудното и изтощително пътуване, по което са тръгнали посветените хора на нашия Господ, докато търсят обещаното духовно пристанище на почивка. Евреи 4:11

По този начин вниманието ни се насочва към последователите на Исус, които са приели небесното призвание и се стремят към наследство в идващото царство на Христос. Апостол Павел обяснява, че тези посветени вярващи „вървят в новост на живота“ и се стремят към нови, по-високи духовни цели и постижения. Римляни 6:4; Колосяни 3:1-4

Препятствия и изпитания

Вярното Божие дете ще срещне препятствия и изкушения по пътя си към духовния Ханаан. Те ще го предизвикват, ще му се противопоставят и ще се опитват да го обезсърчат в новия му духовен живот и растеж в Христос Исус. Има три основни препятствия, които всяко Божие дете ще трябва да преодолее. Сред тях са слабостите и провалите на падналата плът. Трябва да се вслушваме в наставлението на Исус: „Бдете и се молете, за да не паднете в изкушение; духът наистина е готов, но плътта е слаба.“ (Матей 26:41). От верния християнин се изисква също да преодолее изкушенията и съблазните на този „настоящ зъл свят“ (Галатяни 1:4; Йоан 16:33; 1 Йоан 2:15-17). Накрая, последователите на Христос трябва да се борят срещу хитростите на Сатана, великия противник на Божия народ, „обвинителя на нашите братя, ... който ги обвиняваше пред нашия Бог ден и нощ.“ Ефесяни 6:11; 1 Петрово 5:8,9; Откровение 12:10

Нов ангажимент

Има основни принципи, които призиваните в Христос трябва да спазват, както се вижда от думите на апостол Павел: „Затова ви умолявам, братя, чрез Божиите милости, да принесете телата си в жива жертва, свята, благоугодна на Бога, което е вашето разумно

служение. И не се съобразявайте с този свят, а се преобразувайте чрез обновяването на ума си, за да може да разберете коя е добрата, благоугодната и съвършената Божия воля.“ Римляни 12:1,2

Апостолът е дал и специални указания на последователите на Христос Исус да водят своята лична християнска борба. „Макар че живеем в плътта, не воюваме по плът: защото оръжията на нашата борба не са плътски, а са мощни чрез Бога за събаряне на крепости.“ 2 Коринтяни 10:3,4

На нас ни е дадено скъпоценното Слово на истината на нашия Небесен Отец, което съдържа чудесните учения на Учителя. Затова сме укрепени да водим тази битка, да познаваме Неговата воля за нас по този тесен път на саможертва и да изпълняваме вярно нашия пожизнен ангажимент за пълно посвещение. „Бъди верен до смърт, и Аз ще ти дам венеца на живота.“ Откровение 2:10

Конкретни указания

Като Божия заветен народ, израилтяните получиха указания да построят Скинията за своите религиозни обреди. Бог им даде много ясни указания: „Според всичко, което ти показвам, според образа на скинията и образа на всичките ѝ прибори, така да я направите.“ (Изход 25:9). Нарушенията на Божиите разпоредби и указания се

наказваха, в някои случаи със смърт. Виж Левит 10:1,2.

Подобно на древния израилски народ, като посветени деца на Бога, и ние сме длъжни да следваме указанията на Господа, докато продължаваме пътуването на живота си в Христос Исус до самия му край. След като сме поели ангажимент пред нашия Небесен Отец да бъдем верни на завета си за жертва, не може да има връщане назад, иначе няма да бъдем подготвени за място в обещаната земя Ханаан – небесната фаза на Христовото царство . Сериозността на този ангажимент беше подчертана от Учителя по време на земното Му служение, когато един човек, изразил желание да Го следва, помоли за време, за да се погрижи първо за някои земни дела. „Исус му каза: Никой, който е сложил ръката си на плуга и поглежда назад, не е годен за Божието царство.“ Лука 9:62

Мощни врагове

На израилтяните беше заповядано да изгонят различните мощни народи, които заемаха земята Ханаан. Те трябваше да ги изгонят, за да могат да влязат в земята и да я завземат в съответствие с Божиата воля. Ханаанците нямаха права върху земята, която заемаха. Земята не им принадлежеше, защото Бог беше обещал на Авраам, че земята Ханаан ще бъде дадена на

потомството му. Това става ясно от библейския разказ. „В същия ден Господ сключи завет с Аврам, като каза: На потомството ти давам тази земя, от реката на Египет до голямата река, река Ефрат: кенитите, кенизитите и кадмонитите, хетите, перизитите и рефаимите, аморейците, ханаанците, гиргашитите и евусейците.“
Битие 15:18-21

Тези езически народи бяха паднали в отвратителна бездна от аморалност, груба неправда и идолопоклонство, която вече не можеше да бъде търпена и трябваше да бъдат унищожени. Като врагове на израилтяните беше от съществено значение всички те да бъдат напълно изгонени от земята поради крайното им нарушение на най-основните принципи на праведността и общоприетите норми на поведение.

Народът на ханаанците се занимаваше с едни от най-развратните форми на поведение, и това ни се посочва от Дж. Б. Ротерхам в неговата „Подчертана Библия“. Веднага след превода си на Книгата на Исус Навин той включва специална бележка относно „Унищожаването на ханаанските народи“. В бележката си Ротерхам описва степента на греха, деградацията и разврата, до които беше паднал народът на Ханаан. Той посочва, че тяхното поклонение е било непристойно, развратно и от най-висша

жестокост. Свещените им места са били превърнати в публични домове, а в чест на нечестивите си фалшиви божества жените са се лишавали от целомъдрието си. Освен това, в някои случаи синовете и дъщерите, родени от тези нечестиви ритуали, са били изгаряни в огън като жертви на фалшивите им богове. Второзаконие 12:29-31

Относно завладяването на земята Ханаан от израилтяните отбелязваме следния текст от Писанието: „От тази страна на Йордан, в земята Моав, Мойсей започна да прогласява този закон, като каза: Господ, нашият Бог, ни говори в Хорив, казвайки: Достатъчно дълго сте пребивавали на тази планина; Обърнете се, тръгнете на път и отидете към планината на амореите и към всички места, които са близо до нея – в равнината, по хълмовете, в долината, на юг и край морето, към земята на ханаанците, към Ливан и към голямата река, река Ефрат. Ето, аз ви давам тази земя; влезте и завладейте земята, която Господ се закле на бащите ви — Авраам, Исаак и Яков — да даде на тях и на потомството им след тях.“ Второзаконие 1:5-8

Уроци за духовния Израил

Можем да разглеждаме преживяванията на физическия Израил, тъй като те се отнасят и към посветения живот на духовния Израил – уроци, чрез които се назидаваме и укрепваме в Христос Исус. Всички ние сме

наследили греха в многото му грозни форми и като посветените последователи на Учителя трябва да се ангажираме в християнската борба, за да се освободим от тях. Трябва усърдно да се стремим да напредваме в преодоляването на слабостите на плътта си и да ходим в новост на живота. (Римляни 6:4; Ефесяни 4:22-24). Като част от духовното потомство на Авраам, трябва да научим необходимите уроци, които се отнасят до нашия живот на вяра. Всеки от нас ще бъде изпитан от нашия любящ Небесен Отец, за да се определи степента на напредъка, който сме постигнали.

Като духовни израилтяни ние се считаме за „ново творение“ в Христос Исус. (2 Коринтяни 5:17, Българска библия 1940). Апостол Йоан учеше: „Вижте каква любов ни е дал Отец, че да бъдем наречени Божии синове; затова светът не ни познава, защото не е познал Него. Възлюбени, сега сме Божии синове, но още не е станало явно какво ще бъдем; знаем обаче, че когато се яви, ще бъдем като Него, защото ще Го видим такъв, какъвто е. И всеки, който има тази надежда в Него, се очиства, както и Той е чист.“ 1 Йоан 3:1-3

В борбата на вярата е от съществено значение да подчиним смъртните си тела и да ги приведем в съответствие с чистия ум на Христос. (1 Тимотей 6:12; Римляни 6:12; 1

Коринтяни 9:27). Това означава, че трябва да подчиним всяка мисъл. Апостол Павел обясни: „Това е волята на Бога, а именно вашето осветление.“ (2 Коринтяни 10:5; 1 Солунци 4:3). Осветението е процесът на отделяне в пълно посвещение на Бога с намерението да Му служим възможно най-добре. (1 Солунци 4:3,4). Исус се молеше за Своите последователи: „Освети ги чрез Твоята истина: Твоето слово е истина. ... И заради тях Аз се освещавам, за да бъдат и те осветени чрез истината.“ Йоан 17:17,19

Врагове на правдата

В нашите смъртни плътски тела се крият врагове на правдата и истината, и трябва да помним, че естественият Израил служи като образец за малкото стадо от духовни израилтяни. При завладяването на Ханаан имаше мощни народи , които Израил трябваше да изгони, да унищожи и с които да не сключва завет.

„Когато Господ, твоят Бог, те въведе в земята, в която отиваш да я завладееш, и изгони пред теб много народи: хетейците, гиргашитите, аморейците, ханаанците, перизитите, хивитите и евусейците – седем народи, по-големи и по-силни от теб; и когато Господ, вашият Бог, ги предаде пред вас, ще ги поразите и напълно ще ги унищожите; няма да сключвате завет с тях, нито ще им показвате милост.“ Второзаконие 7:1,2

В този пасаж се споменават седем народи, като числото седем символизира пълнота. Тези народи и земята, която са заемали, може би съответстват на враговете на Новото творение, духовния Израил. Всички, които принадлежат към това малко стадо от Божия народ, трябва да се сражават с тези страхотни врагове на правдата. (Лука 12:32). Нашата християнска война и нашите битки като християни ще включват изгонването им, за да можем да влезем и да завладеем духовната земя на обещанието – славното царство на Христос.

На израилтяните бяха дадени и допълнителни указания относно враговете им. „Нито да сключвате бракове с тях; дъщеря си да не давате на сина му, нито дъщеря му да вземате за сина си. Защото те ще отклонят сина ти от това да Ме следва, за да служат на други богове; така гневът на Господа ще се възпламени срещу вас и ще ви погуби внезапно. Но ето как ще постъпите с тях: ще разрушите олтарите им, ще съборите идолите им, ще изсечете светилищата им и ще изгорите изваяните им образи с огън. Защото вие сте свят народ за Господа, вашия Бог; Господ, вашият Бог, ви е избрал да бъдете особен народ за Него, над всички народи, които са на лицето на земята. Господ не ви възлюби, нито ви избра, защото бяхте по-многобройни от всеки друг

народ; защото вие бяхте най-малобройните от всички народи.“ Второзаконие 7:3-7

Склонностите на падналата плът

Предполага се, че различните ханаански народи, които трябваше да бъдат изгонени, може да символизируют различни склонности на нашата паднала плът, които трябва да бъдат преодолявани и изкоренени. Например, името „аморейци“ има значението на публичност и известност. Следователно аморейците, които живеяха в планините и на високите места, може да символизируют качествата на самоувереност или на възгордяване. „Гордостта предшества падането, а високомерието — падането. По-добре е да бъдеш смирен с ниските, отколкото да делиш плячката с горделивите.“ (Притчи 16:18,19). Духовната гордост е един от най-големите врагове, които трябва да бъдат покорени от посветеното Божие дете.

Онези в Ханаан, които живеяха в ниските части на земята, могат да символизируют ревнив нрав или такъв, който лесно се поддава на завист. „Постави ме като печат върху сърцето си, като печат върху ръката си; защото любовта е силна като смъртта; ревността е жестока като гроба; въглените ѝ са въглени от огън, които имат най-силен пламък.“ Песен на песните на Соломон 8:6

Обитателите на най-добрите и най-равните земи биха могли да символизируют онези, които вярват, че могат да постигнат духовен успех, без да обръщат особено внимание на падналите склонности на плътта. В това отношение се крие голяма опасност, тъй като има много слабости на падналата плътска природа, срещу които трябва да се борим. Някои от тях включват горчивина, гняв, ярост, злословие и злоба (Ефесяни 4:31). Отчаянието е друга слабост, която трябва постоянно да се държи под контрол. Нека не се отклоняваме от Господа и от нашия живот на саможертва, като се обезсърчаваме лесно. Петър каза: „И всяка грижа възложете на Него, защото Той се грижи за вас.“ 1 Петрово 5:7

Разследване на земята

От лагера на Израил в Паран Мойсей изпрати разузнавачи да проучат земята Ханаан. Това беше позволено от Бога по молба на израилтяните. (Второзаконие 1:22,23). Разведчиците обиколиха цялата земя. При завръщането си всички се съгласиха, че тя наистина е земя, където тече мляко и мед. (Числа 13:21-27). Десет от разведчиците обаче дадоха невярно докладване, което всели страх в сърцата на израилтяните. Само Исус Навин и Халев насърчиха народа да влезе в земята, да победи враговете си и да я завладее.

„Халев успокои народа пред Мойсей и каза: Нека веднага се изкачим и я завладеем, защото сме напълно способни да я победим. Но мъжете, които бяха отишли с него, казаха: „Не можем да се изправим срещу този народ, защото те са по-силни от нас.“ И донесоха лош доклад за земята, която бяха съгледали, пред израилтяните, като казаха: „Земята, през която минахме, за да я съгледаме, е земя, която поглъща жителите си; и всички хора, които видяхме в нея, са мъже с голям ръст. И там видяхме исполините, синовете на Енак, които произлизат от великаните; и в нашите очи бяхме като скакалци, и така бяхме и в техните очи.“ стихове 30–33

Исус Навин и Халев донесоха обнадеждаващ доклад, но шпионите, които бяха пътували с тях, нямаха вяра в чудесното Божие провидение и бяха обзети от духа на страха. Халев каза: „Нека веднага се изкачим и го завладеем.“ И ние, като духовни израилтяни, с Божията помощ можем да победим гигантите на страха и обезсърчаването в живота си и да споделим с нашия благословен Господ в Неговото царство, когато стигнем до небесния Ханаан. Павел пише: „Всичко мога чрез Христа, Който ме укрепява.“ Филипияни 4:13

Бог се погрижи

По време на цялото си пътуване към обещаната земя Бог се грижеше за Своя

народ Израил по най-забележителен начин. „Господ вървеше пред тях денем в облачен стълб, за да им показва пътя, а нощем в огнен стълб, за да им осветява пътя; така вървяха денем и нощем: Той не отнемаше облачния стълб денем, нито огнения стълб нощем от пред народа.“ (Изход 13:21,22). Едва когато най-накрая преминаха река Йордан и влязоха в Ханаан, това явление престана.

Такова видимо доказателство за Божията особена грижа за народа Му би трябвало да бъде голяма подкрепа за вярата на израилтяните. Като духовни израилтяни и ние трябва да признаем и с благодарност да отбележим как Бог ни е водил. Понякога Той ограничава жегата на скърбите и гоненията, а друг път ни просветлява и освежава в тъмните периоди на живота. Псалтир 32:8; Исая 41:8-10; 43:2

От библейския разказ научаваме, че Божието провидение е било с Израил, когато те се изправиха в битка срещу Амалик. Мойсей стоеше на хълм, откъдето се виждаше мястото на битката, с „Божия жезъл“ в ръката си. „И когато Мойсей вдигаше ръката си, Израил надделяваше; а когато спускаше ръката си, Амалик надделяваше.“ Изход 17:8-11

Тогава Бог показва Своята мощна ръка, както четем: „Но ръцете на Мойсей тежаха; и взеха

камък, и го сложиха под него, и той седна върху него; и Аарон и Хур поддържаха ръцете му, единият от едната страна, а другият – от другата; и ръцете му останаха неподвижни до залез слънце. А Исус разби Амалик и народа му с острието на меча.“ (стихове 12, 13). Поддържането на ръцете на Мойсей от Аарон и Хур подсказва привилегиите, които всеки от последователите на Господа има да утешава, назидава и насърчава един друг, докато върви по тесния път. 1 Солунци 5:11; Евреи 10:24

Примери за нас

Апостол Павел изброява още няколко примера за Божията всеобхватна грижа за израилтяните. „Не искам да не знаете, братя, че всичките ни бащи бяха под облака и всички преминаха през морето, и всички бяха кръстени в Мойсей в облака и в морето; и всички ядоха една и съща духовна храна, и всички пиха една и съща духовна напитка, защото пиеха от духовната скала, която ги следваше, ... но Бог не се зарадва на повечето от тях, защото бяха разпръснати в пустинята, и тези неща станаха образи за нас, за да не желаем страстно зли неща, както и те желаеха.“ 1 Коринтяни 10:1-6, Буквалният превод на Янг

Като духовни израилтяни трябва да се борим срещу „злите неща“, докато стигнем до края

на пътя си. Обаче само чрез силата на нашия Господ можем да изгоним враговете, които се стремят да ни унищожат. Нашите врагове са по-силни от нас и трябва да разчитаме на мощната ръка на Бога да ни помогне. Павел пише: „И накрая, братя мои, укрепвайте се в Господа и в силата на Неговата мощ.“ Ефесяни 6:10

През цялата ни борба с плътта, света и Противника трябва да се уповаваме на Господа, Който е обещал да бъде с нас. Трябва да проявяваме Неговата сила и слава във всичките ни християнски битки. Затова при всяка победа, която може да бъде спечелена, трябва да почитаме Небесния Отец и да признаваме, че именно чрез Неговата сила, Неговото Слово и Неговия Свят Дух можем да победим и да завладеем отдавна обещаната духовна Ханаан. „Благодарение на Бога, Който ни дава победата чрез нашия Господ Исус Христос.“ 1 Коринтяни 15:57

Нека винаги да помним тези мисли, докато пътуваме към небесния си дом: „Аз съм Господ, вашият Бог, Който ви изведох от египетската земя, за да ви дам Ханаанската земя и да бъда вашият Бог.“ Левит 25:38